

Pohjois-Pohjanmaan pelastustoimi

Omavalvonnan havainnot ja toimenpiteet

Jakso 1-3/2025

Pelastustoimen järjestämislain (613/2021) 16 §:n tarkoittamaan omavalvontavelvoitteeseen ja Pohjois-Pohjanmaan pelastustoimen omavalvontaohjelmaan perustuva seurantaraportti.

25.4.2025
TKIO/ Yhteiset palvelut

Pohjois-Pohjanmaan
pelastuslaitos

Pohjois-Pohjanmaan pelastustoimen omavalvonta

Seurantaraportti jaksolta 1-3/2025

Jakso	1-3/2025	Sivu	2
Koostanut	TKIO/ YP	Kooste (pvm.)	25.4.2025
JORY (pvm.)	28.4.2025		

Pohjois-Pohjanmaan
pelastuslaitos

Tässä asiakirjassa riskiä arvioitaessa tarkoitetaan pinta-alaltaan yhden neliökilometrin suuruisia ruutuja, joille on määritetty riskiluokat 1-4. Näitä riskiruutuja on Pohjois-Pohjanmaan pelastustoimialueella noin 46 000 kpl. Riskiä arvioitaessa riskiluokasta sekä pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje ja pelastustoimen palvelutasopäätös määrittävät muun muassa sen, kuinka nopeasti eri riskiluokkiin kuuluvat riskiruudut on tavoitettava pelastustoimen kiireellisissä lakisääteisissä tehtävissä.

Havainto	Toimenpide
Pelastustoiminnan riskiluokkakohtaiset toimintavalmiuserävaatimukset ja riskiluokista riippumattomat toimintavalmiuserajan mediaanit toteutuivat koko pelastustoimialuetta tarkasteltaessa hyvin. Ensimmäisen yksikön riskiluokkakohtaiset toimintavalmiuserajat toteutuivat seuraavasti: - Riskiluokka 1 (tavoitettava 6 minuutissa, tavoite toteumalle ≥ 50 %): 82,1 % - Riskiluokka 2 (tavoitettava 10 minuutissa, tavoite toteumalle ≥ 50 %): 84,9 % - Riskiluokka 3 (tavoitettava 20 minuutissa, tavoite toteumalle ≥ 50 %): 97,7 % Tehokkaan pelastustoiminnan riskiluokkakohtaiset toimintavalmiuserajat toteutuivat seuraavasti: - Riskiluokka 1 (tavoitettava 11 minuutissa, tavoite toteumalle ≥ 50 %): 100,0 % - Riskiluokka 2 (tavoitettava 14 minuutissa, tavoite toteumalle ≥ 50 %): 84,1 % - Riskiluokka 3 (tavoitettava 22 minuutissa, tavoite toteumalle ≥ 50 %): 92,6 % Riskiluokista riippumattomat toimintavalmiuserajan mediaanit toteutuivat seuraavasti: - Ensimmäisen yksikön mediaani (tavoite ≤ 8:47 min): 7:44 min - Tehokkaan pelastustoiminnan alkamisen mediaani (tavoite ≤ 13:23 min): 11:35 min - Pelastusjoukkueen mediaani (tavoite ≤ 17:12 min): 14:35 min	

Pohjois-Pohjanmaan pelastustoimen omavalvonta

Seurantaraportti jaksolta 1-3/2025

Havainto	Toimenpide
Pelastustoimialueella on yksittäisiä riskiruutuja, jotka ovat muodostuneet niin sanotuiksi ongelmaruuduiksi pitkään jatkuneiden toimintavalmiusajan ylitysten vuoksi Ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaikaylityksiin perustuvia ongelmaruutuja oli jakso 1-3/2025 huomioiden - riskiluokan 1 riskiruuduissa (yht. 25 kpl) 0 kpl, määrä on vähentynyt kahdella ruudulla - riskiluokan 2 riskiruuduissa (yht. 248 kpl) 3 kpl, määrä on säilynyt ennallaan	Toimintavalmiuden ongelma-alueiden tilannetta on pyritty korjaamaan tarkastelemalla hälytysvasteiden oikeellisuutta, minimoimalla hälytystehtävien lähtöviivettä (mahdollisuuksien rajoissa) ja optimoimalla hälytysajoreittejä. Tämä on parantanut tilannetta joiltain osin. II-luokan riskiriskiruutujen pitkäaikaisten toimintavalmiusaikapuutteiden korjaamiseksi on aloitettu paloasemarakentamista alustavia hankeselvityksiä. Toimintavalmiutta korjaavien toimenpiteiden suunnittelussa on huomioitu se, että pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje on uudistumassa (hyväksytty 2/2025). Ohje uudistaa riskiruutujen riskitason määräytymisperusteet ja voi siten vaikuttaa todettujen ongelmriskiruutujen riskitasoon ja -luokkaan sekä niiden toimintavalmiusaikavaatimuksiin. Ohjeen vaikuttavuudesta toimintavalmiustarpeisiin saadaan lisätietoa jo vuosien 2025-2026 aikana.
Ensimmäisen pelastusyksikön toimintavalmiusajat ovat heikentyneet vuoden 2023 jälkeen osassa II-luokan riskialueilta - Toimintavalmiusajat ovat heikentyneet vuoden 2023 jälkeen osassa II-luokan riskialueita kunnissa, joiden alueella ei ole ympärivuorokautisesti päivystävää välittömän lähtövalmiuden paloasemaa. Näillä alueilla toimintavalmiusajat toteutuivat vuonna 2023 noin 77,6 %:sesti, vuonna 2024 noin 59,8 % ja jakson 1-3/2025 aikana noin 57,8 %. Näillä alueilla toimintavalmiusaikatoteumien keskimääräinen aikamarginaali on painunut negatiiviseksi (toteuma-aika vrt. sallittu enimmäisaika).	Toteumien heikentyminen on nostettu esille kuukausiraportoinnissa. Heikentymisen osatekijöitä ja tarvittavia toimenpiteitä on selvitetty pelastustoiminnan johtoryhmässä ja yhdessä paloasemien henkilöstön kanssa. Toimenpiteiden osalta keskiössä on minimoida henkilöstöhälytysjärjestelmän käytötavasta aiheutuvat viiveet ja mahdolliset muut viiveet hälytykseen lähdettyäessä. Myös onnettomuustietojärjestelmään kirjattavien tietojen oikeellisuutta on korostettu, ettei esimerkiksi kiireettömiä tehtäviä kirjattaisi vahingossa kiireelliseksi. II-luokan riskialueiden toimintavalmiusaikakehitystä on seurattu tehostetusti. Paloasemien toimintaympäristöön perustuvia toimintavalmiusaikavaatimuksia ja muita vaatimuksia on kerrattu henkilöstölle paloasemittain. Toimenpiteisiin sisältyy osin myös kohdennetut toimet sopimushenkilöstön hälytysosasto- ja hälytysaktiivisuuden kehittämiseksi. Lisäksi toimenpiteinä ovat osin hälytykseen lähtöä varmistavat hälytysvasteelliset toimet sekä hälytykseen lähdön tehostettu seuranta (reaaliaikaisesti ja tilastollisesti).

Pohjois-Pohjanmaan pelastustoimen omavalvonta

Seurantaraportti jaksolta 1-3/2025

Havainto	Toimenpide
Paloasemien ennakoiva suorituskyvyn mittaus ja arviointi indikoivat riskejä kiireellisen pelastustoiminnan toteutumisessa (palvelutuotannon varmuus joillain paloasemilla) - Riskit liittyvät pääasiassa paloaseman suorituskyyvaatimukset täyttävän henkilöstön määrään, osin hälytysosaston henkilöstön/ aktiivisen henkilöstön määrään. - Kohdistuu osaan paloasemista, joiden toiminta perustuu tai tukeutuu sopimushenkilöstön käyttöön.	Sopimushenkilöstön määrää, henkilöstön hälytysosasto- ja harjoitusaktiivisuutta sekä henkilöstön suorituskyyvaatimusten toteutumista on kehitetty muun muassa aiempaa kannustavammalla palokuntasopimuksella (korvasi aiemmat sopimukset 1.1.2025 alkaen). Ennakoivan suorituskyyvarvioinnin merkitystä sekä toiminnallisten yksiköiden (yksilö, ryhmä, joukkue) suorituskyyvyn merkitystä on nostettu esille sisäisessä koulutuksessa, henkilöstöryhmien kanssa käydyissä neuvotteluissa ja henkilöstöinfoissa. Vaativiin tehtäviin liittyviä suorituskyyvpuutteita on varauduttu korvaamaan tarvittavilta osin pelastustoiminnan vaihtoehtoisilla menetelmillä. Ennakoivan suorituskyyvyn arviointimalli on uusi ja myös sen kehittämistä on tehty aktiivisesti.
Onnettomuuksien ehkäisyn toteumat ovat jonkin verran jäljessä tavoitteestaan: - Määrävälein tehtävän valvonnan toteuma oli jaksolla 1-3/2025 noin 75 % ja turvallisuusviestinnän noin 74 % ajanhetken tavoitteeseen nähden. Toteumissa on merkittäviä kuntakohtaisia eroja.	Toteumia on rajoittanut muun muassa palvelualueen henkilöstövaje. Palveluiden tasapuolinen toteutuminen on yksi toiminnan suunnittelun lähtökohdista. Toteumaerot kuntien välillä selittyvät osin resurssivajeesta, jota ei ollut mahdollista paikata muualta pelastustoimialueelta (reserviä ei ole). Toteumaerojen arvioidaan pienentyvän vuoden edetessä.
Erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden turvallisuustiedotteiden (yleisötiedotteet) päivitys ei ole pysynyt aikataulussa. - Jakson 1-3/2025 alkaessa rästissä oli kolme turvallisuustiedotetta ja päättyessä kaksi.	Tiedoteviiveet pyritään kuromaan kiinni kevään 2025 aikana.

Pohjois-Pohjanmaan pelastustoimen omavalvonta

Seurantaraportti jaksolta 1-3/2025

Havainto	Toimenpide
Pohjois-Pohjanmaan pelastustoimen talous toteutui jakson 1-3/2025 osalta hyvin. Jakson toimintakate oli noin 83,9 % ja alitti talousarvion noin 1,2 miljoonalla eurolla.	
Pohjois-Pohjanmaan pelastustoimessa ei toteutunut merkittäviä taloudellisia tai toiminnallisia riskejä. Seurantaa ja arviointia on tehty muun muassa seuraavista näkökulmista: - rahoituksen ja henkilöstön riittävyys, - henkilöstöön, kalustoon tai toimitiloihin kohdistuvat merkittävät onnettomuudet, tapaturmat tai vahingot, - väärinkäytökset, rikokset, - henkilö-/avainhenkilöriskit, tietoturva-/ICT-riskit, ympäristöriskit, luottamus-/maineriskit. Toimintavalmiusaikavaatimusten toteutuminen on nostettu aluehallintovirastossa valvonta-asiaksi (toteumat niin sanotuissa ongelmariskiruuduissa).	

Havainto (työhyvinvoinnista)	Seurantajakso	Vertailujakso (v. 1-3/2024)	Toimenpide
Sairauspoissaoloprosentti	5,0 %	4,8 %	
Henkilöt ilman sairauspoissaoloja	58,3 %	56,7 %	
Lähtövaihtuvuus	2,5 %	0,9 %	